

5. Пшик-Ковальська О. О. Класифікація чинників, які впливають на розвиток соціального житла та механізм їх макроекономічного регулювання [Текст] / О. О. Пшик-Ковальська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Львів : Львівська політехніка, 2008. – № 635: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 260–265.
6. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. – Москва : Изд-во социально-экономической лит-ры, 1962. – 676 с.
7. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». Президент України; Указ, Стратегія від 12.01.2015 № 5/2015 <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
8. Шкода Т. Н. Сутність соціального розвитку підприємства. [Текст] // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків : НТУ «ХПІ», 2012. – № 16. – С. 69–74.
9. Шпильова О. В. Управління розвитком соціального потенціалу машинобудівного підприємства в сучасних умовах / О. В. Шпильова, О. О. Коваль // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4 (Т.3). – С. 82–85.
10. Яцкевич І. В. Щодо сутності соціально – економічної ефективності суб'єктів підприємницької діяльності / І. В. Яцкевич // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2013. – № 1. – С. 191–194. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rbetu_2013_1_58.

References

1. Dolzhanskiy, I.Z. *Management capabilities of enterprise*. Kyiv: Center of educational literature, 2006. Print.
2. Meskon, M., Albert, M., and F.Hedouri. *Fundamentals of Management*. Moscow: Delo, 1997. Print.
3. Morschenok, T.S. “Review of approaches to determining the economic essence of the concept of “efficiency.” Web. <[www / zgia. zp.ua/gazeta/evzdia_8_082.pdf](http://www/zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_8_082.pdf)>.
4. Pogorelov, S.M. “Study ways to improve the effectiveness of the company.” *Bulletin Nat. Sc. Univ “KPI”: Technical progress and efficiency* 26 (1135)(2015): 76-82. Print.
5. Pschyk-Kovalska, O.O. “Ranking factors that influence the development of social housing and mechanism of macroeconomic regulation.” *Lviv Polytechnic Bulletin: Management and Entrepreneurship in Ukraine: problems and stages of development* 635(2008): 260-65. Print.
6. Smith, A. *Investigation of nature and causes of wealth peoples*. – Moscow: Publishing House of socio-economic lit., 1962. Print.
7. The President of Ukraine. Strategy for Sustainable Development "Ukraine - 2020". Decree Strategy from 12.01.2015 № 5/2015. Web. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>>.
8. Shkoda, T.N. “Essence of social enterprise development.” *Kharkov: NTU “KPI”* 16(2012) : 69-74. Print.
9. Shpylyova, A.V. “Managing the development of social potential of machine-building enterprise in modern conditions.” *Herald of Khmelnytsky National University* 4.3 (2009): 82-85. Print.
10. Yatskevich, I.V. “To the essence of the socio - economic efficiency of businesses.” *Regional Business Economics and Management* 1(2013): 191-194. Web. <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rbetu_2013_1_58>.

Рецензент:

Ткачук І.Г. – доктор економічних наук, професор, зав. кафедри фінансів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

УДК 331:34

ББК 65.9(4Укр)240

Лебідь О.В.

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНОВИЩА НА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку, аудиту та УФЕБ,

49010, м. Дніпропетровськ, вул. Ворошилова, 25,
тел.: 0567135157, 0979726791,
e-mail: lebid_alexandr@mail.ru

Анотація. В статті розглядається соціально-економічний стан жителів сільської місцевості України, тобто потенційної основи для формування трудових ресурсів сільськогосподарських підприємств. Аналізується кількість наявного населення України. Досліджено досвід провідних країн світу з питань підтримки державними органами розвитку аграрного сектору. Аналізуються програми розвитку сільських територій розвинутих країн та отримані на основі їх реалізації результати. Встановлено залежність соціальної складової від економічної, визначено що вона виступає головною та фундаментальною, а також являється рушієм розвитку соціальної.

Ключові слова: трудові ресурси, персонал, соціально-економічний розвиток, ефективність господарювання, наявне населення, економічно-активне населення.

Lebid O.V.

INFLUENCE SOCIO-ECONOMIC SITUATION ON THE EFFECTIVE USE OF MANPOWER AGRICULTURAL ENTERPRISES

Dnipropetrovsk state agrarian–economic University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of accounting, auditing and management
Financial and economic protection,
Voroshylova Str., 25, Dnipropetrovsk,
49010, Ukraine,
tel.: 0567135157, 0979726791,
e-mail: lebid_alexandr@mail.ru

Abstract. In the article, the socio-economic condition of the rural population of Ukraine is a potential basis for the formation of labor farms. Analyzes the quantity of the population of Ukraine. The experience of leading countries for the support of public authorities of the agricultural sector. Analyzes the rural development programs of developed countries and derived from their implementation results. The dependence of the social dimension of economic and determined that it is the main and fundamental, and is a driving force for social development.

Key words: workforce, personnel, economic and social development, efficiency management, population, economically active population.

Вступ. Нині для жителів села України характерним є глибокий занепад у всіх сферах життєдіяльності. Внаслідок затяжної кризи в агропромисловому виробництві, яке на даний час є основною галуззю, що забезпечує зайнятість і отримання доходів сільськими жителями, економічне становище села та рівень життя сільських жителів є вкрай низьким. При відсутності економічних умов для існування й розвитку та недостатності й непослідовності державної політики соціальна сфера села знаходиться в катастрофічному стані, в результаті вкрай гостро стоять проблеми демографічного відтворення [1, 2, 3].

Питання соціального-економічного розвитку, формування та ефективного використання трудових ресурсів аграрних підприємств не є новими. Їх вивченню приділяли увагу такі науковці, як Андрійчук В.Г., Бородіна О.М., Лісогор Л.С., Грішнова О.А., Шевчук О.А., Михайлова Л.І., Приймак В.І. та інші. Однак у більшості наукових праць недостатньо уваги приділялося вивченню регіональних аспектів відтворення персоналу під впливом соціально-економічного стану сільської місцевості, а також під час загострення світової фінансової кризи.

Проголошення незалежності нашої держави стало початком глобальних перетворень в суспільному, політичному, економічному, культурному житті країни. Агропромисловий комплекс не став виключенням. Причому, внаслідок ряду об'єктивних і суб'єктивних причин, дані зміни стали для країни надзвичайно складними і часто мали більше негативних наслідків, ніж позитивних.

Тому надзвичайно важливим є питання дослідження впливу соціально-економічного стану регіону на ефективне використання наявних трудових ресурсів агропідприємств.

Постановка завдання. Сучасний рівень спеціалізації сільськогосподарських підприємств склався під впливом природно-кліматичних та ринкових умов господарювання. Структура продукції сільгоспідприємств, окрім їх внутрішніх ресурсних можливостей, визначається також характером розвитку інфраструктури переробної сфери сільської території. Тому саме ці фактори значною мірою впливають на рівень соціально-економічного розвитку території. Недостатньо високий рівень концентрації капіталу сільськогосподарських підприємств позначається на їх ролі та місці в процесах агропромислової та агрофінансової інтеграції. Тому єдино можливим напрямком розвитку виробничого підприємництва на селі й надалі залишається шлях інтенсифікації використання наявного природно-ресурсного потенціалу. При цьому варто відмовитися від пріоритетного раніше критерію успішності функціонування сільськогосподарського підприємства – збільшення виробництва продукції. Нині акценти повинні ставитися, по-перше, на соціальній компоненті сільського розвитку – людині, тоді на природному середовищі, а вже в третій – на виробництві. Така послідовність розгляду пріоритетів сільського розвитку має за мету створити умови для збалансованого розвитку сільських територій шляхом здійснення політики привабливості сільськогосподарського виробництва та комплексного розвитку сільської місцевості [4, 5, 6, 7].

Тому метою роботи є виявлення стану соціального і економічного забезпечення сільського населення та дослідження його впливу на ефективне використання трудових ресурсів.

Результати. Негативним моментом є те, що протягом тривалого часу кількість сільських населених пунктів в нашій державі невпинно скорочується. Так, в 2009 році просто зникли з політичної карти України 19 сільських населених пунктів, за період з 2000 року до 2015 року припинили своє існування 296, з 1990 року – 373, а за період з 1970 по 2015 роки, тобто за останні 45 років, 2986 сільських населених пунктів. А це покинуті домівки, занедбані, залишені без обробітку землі [8, 9, 10, 11].

І це не дивно, що складається така невтішна ситуація. Аналізуючи кількість постійного населення України починаючи з 2000 року (рис. 1), ми спостерігаємо невпинне його скорочення.

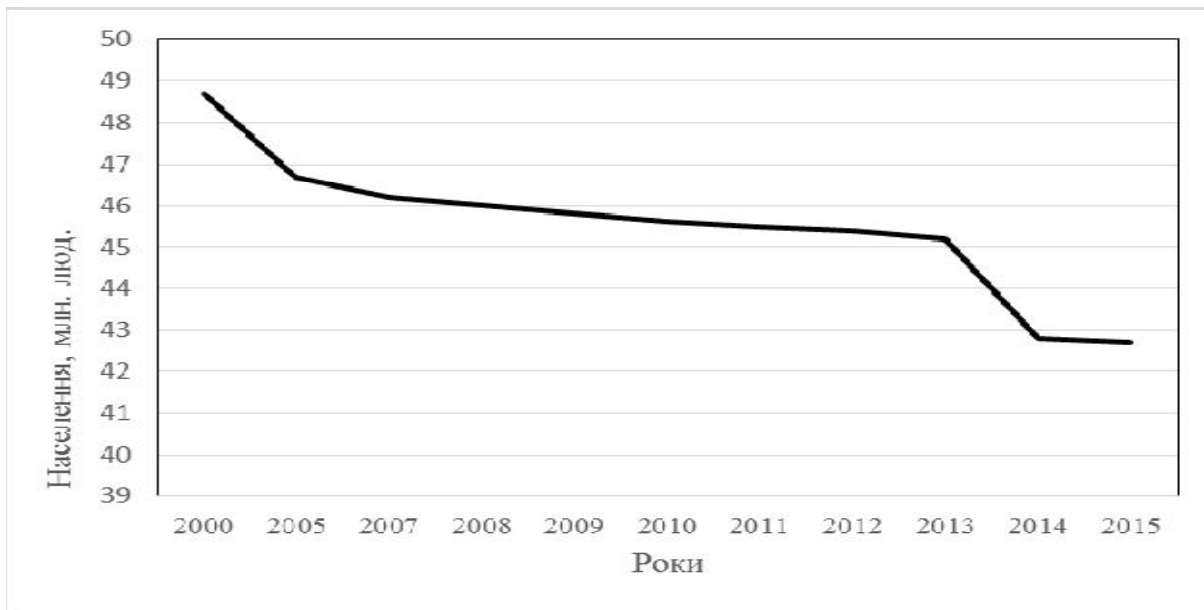

Рис. 1. Кількість постійного населення України [Складено автором на основі 8]

Відповідно такий показник як природний приріст населення також з року в рік має негативне значення, і показує невпинне скорочення населення України (рис. 2).

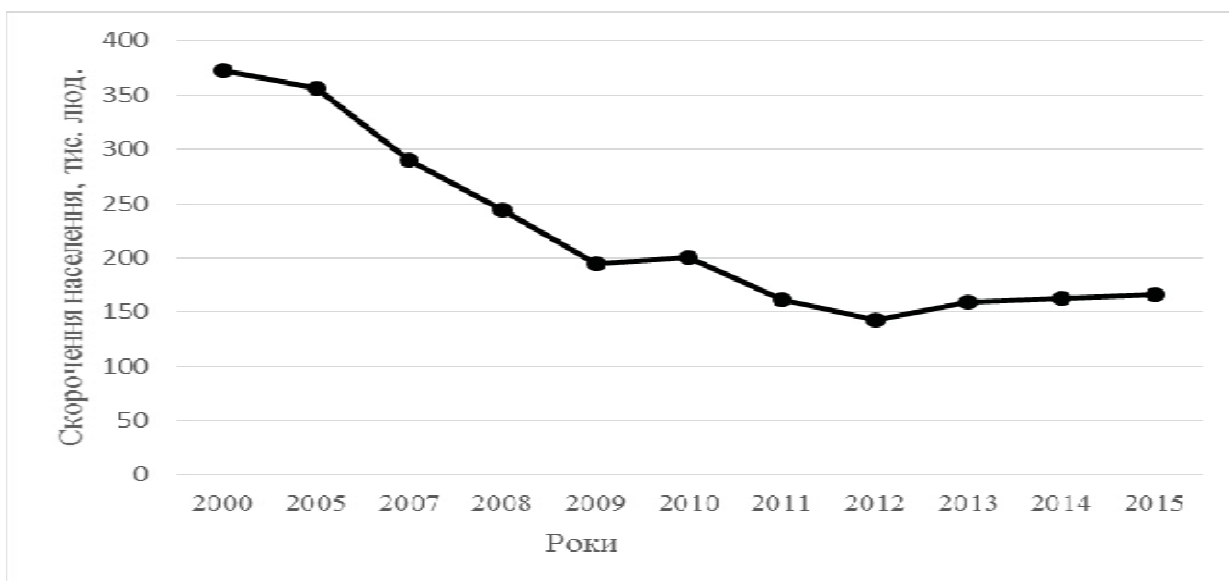

Рис. 2. Скорочення населення України [Складено автором на основі 8]

Чисельність наявного населення України (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) за станом на 1 лютого 2015 року склала 42 млн 910 тис. 885 осіб. Про це свідчать попередні дані Державної служби статистики України.

Станом на 1 лютого 2014 року чисельність населення України становила 43 млн 57 тис. 280 осіб. Таким чином, за рік чисельність населення країни скоротилася на 146 тис. 395 осіб (або 0,34%).

При цьому порівняно з даними на 1 січня 2015 року (42 млн. 928 тис. 9 осіб) чисельність населення України скоротилася на 17,1 тис. осіб.

Чисельність постійного населення України на 1 лютого 2015 року склала 42 млн 741,2 тис. осіб.

Природне скорочення населення України в січні (без частини зони проведення АТО) склало 20 тис. 306 чоловік. Коефіцієнт природного скорочення населення склав 5,6 на тисячу жителів України. При цьому в січні народилися 34 тис. 981 дитина.

Як повідомлялося, згідно з прогнозом ООН, у разі збереження динаміки скорочення населення до 2030 року населення України може зменшитися до 39 млн. людей.

За даними Інституту демографії і соціальних досліджень ім. Птухи, населення України за 20 років скоротилося на 6,5 млн. людей [12].

Якщо проаналізувати ситуацію, яка склалася в розрізі областей України, то за минулий 2015 рік приріст населення спостерігався тільки по двом областям України – Рівненська (1383 люд.) та Закарпатська (1361 люд.). По всім іншим областям нашої держави спостерігається скорочення населення. Найбільше скорочення населення по Донецькій (21275 люд.) та Дніпропетровській (18638 люд.) областях.

Соціальна і економічна складова ефективного використання трудових ресурсів безперечно пов'язані. Економічні явища є базисом, що визначає стан і напрями розвитку всіх інших явищ і процесів: соціальних, культурних, побутових, політичних і т. д. Але культура і традиції сільського населення, забезпеченість та можливість отримання соціально-побутових послуг, можливість цікавого та корисного використання вільного часу та культурного відпочинку створюють умови до певного ставлення та прагнення до праці, до активізації і підвищення ефективності трудової діяльності задля збільшення рівня доходів з метою зростання кількості і якості задоволення потреб, підвищення рівня та якості життя [13].

Але досліджуючи зв'язок та взаємний вплив соціальної та економічної сфери відзначимо, що саме економічна складова виступає головною та фундаментальною, а також являється рушієм розвитку соціальної.

Цьому підтвердженням є запропонована ще у 1943 році відомим психологом А. Маслоу ієрархія потреб людини, яку він зобразив у вигляді піраміди потреб, де наступна ступінь не може існувати без задоволення попередньої, тобто її основи (рис. 3).

Рис. 3. Піраміда потреб Маслоу [14]

Адже за відсутності економічних можливостей для задоволення основних фізіологічних потреб (в продуктах харчування, даху над головою і т. п.) людина не зацікавлена і не спроможна до розвитку в інших сферах. Вся її енергія буде спрямована на пошук шляхів задоволення саме потреб цього нижчого рівня, а потреби вищого рівня, і разом з ними розвиток трудових ресурсів підприємства, залишаться поза увагою.

Визначення цих питань є досить складним і, поряд з об'єктивною стороною, має значні суб'єктивні характеристики, що ускладнюють вивчення і застосування цих факторів в процесі управління ефективним використанням трудових ресурсів на сільськогосподарських підприємствах. Останнім часом все більше науковців і практиків звертаються до питань визначення рівня та якості життя населення, його добробуту та напрямків його поліпшення.

Аграрний сектор України може бути економічно ефективним і посилювати позиції самої держави тільки при необхідній кількості та належному розвитку трудових ресурсів агропідприємств. Проте сучасне становище українського селянства сягнуло загрозливого рівня. Ефективність сільськогосподарського виробництва не забезпечує навіть простого відтворення.

Найгострішими проблемами на селі залишаються відсутність мотивації до праці, високий рівень безробіття, бідність сільського населення, трудова міграція, занепад соціальної інфраструктури, припинення оновлення матеріальної бази, поглиблення соціально-демографічної ситуації, наростання темпів обезлюднення сіл [15]. Якщо працівники аграрних підприємств не задоволені своїм становищем, а праця в сільському господарстві не в змозі це виправити, звичайно вони втрачають до неї інтерес, і шукають інші шляхи забезпечення кращого життя для себе і своїх сімей.

Важливим моментом розвитку соціально-економічної складової ефективного використання персоналу сільськогосподарських підприємств України є запозичення у цьому питанні досвіду провідних країн світу.

Проблеми бідності сільського населення, деградація земельних ресурсів, нестача водних ресурсів, нестабільність цін на енергоресурси та впровадження інноваційних технологій є глобальними проблемами розвитку аграрного виробництва у світі й в Україні, водночас вони є ланцюговими причинами зниження кількості та якості трудових ресурсів.

Розвинуті країни всебічно сприяють державній підтримці сільського господарства. Наприклад, державні дотації сільському населенню у Скандинавських країнах (Норвегія, Фінляндія, Швеція) становлять близько 70% усього фермерського доходу.

Дуже наглядним прикладом ефективної регіональної політики у сфері розвитку та ефективного використання трудових ресурсів на селі стало затвердження Американського акту відбудови та реінвестування сільських територій (The American Recovery and Reinvestment Act (ARRA) у США в 2009 році. Він поклав початок формуванню підґрунтя для нового сільського господарства, гарантуючи доступ аграрним товаровиробникам до інноваційної техніки та технології, відкриваючи нові ринки для продукції, просуваючи виробництво поновлюваних джерел енергії й раціональне використання природних ресурсів.

В результаті реалізації положень акту відбулося масове будівництво та реконструкція лікарень і оздоровчих клінік у сільській місцевості США, оновлено пожежні частини, бібліотеки, системи водопостачання, а також поліпшено житлові умови в тих штатах, де це було особливо необхідно.

У 2009–2010 роках програми розвитку сільських територій, розроблені, Департаментом сільського господарства США (United States Department of Agriculture,

(USDA) в межах формування Державної регіональної політики, дали змогу здійснити економічні фінансові інвестиції в інфраструктуру сільських територій, що перебували в критичному стані, на суму понад 21 млрд дол. Це дало можливість створити тисячі робочих місць для сільських мешканців і надихнуло сільські громади найбільш складних в економічному плані штатів на формування фінансово-економічної основи, втраченої за минулі десятиріччя.

Фінансування багатьох програм сільського розвитку USDA вже у 2010 році дало свої результати. Зроблено було чимало: від поліпшення житлових умов десятків тисяч американських сільських мешканців до масштабних інвестицій у розвиток усіх елементів сільської інфраструктури [16].

Задля допомоги сільським територіям у подоланні кризи, адміністрація Президента США Барака Обами за сприяння USDA у 2010 році здійснила історичні за своїми масштабами інвестиції в розвиток сільської Америки в рамках реалізації проекту розвитку аграрного сектору, які вмістили сім програм розвитку сільських територій (рис. 4).

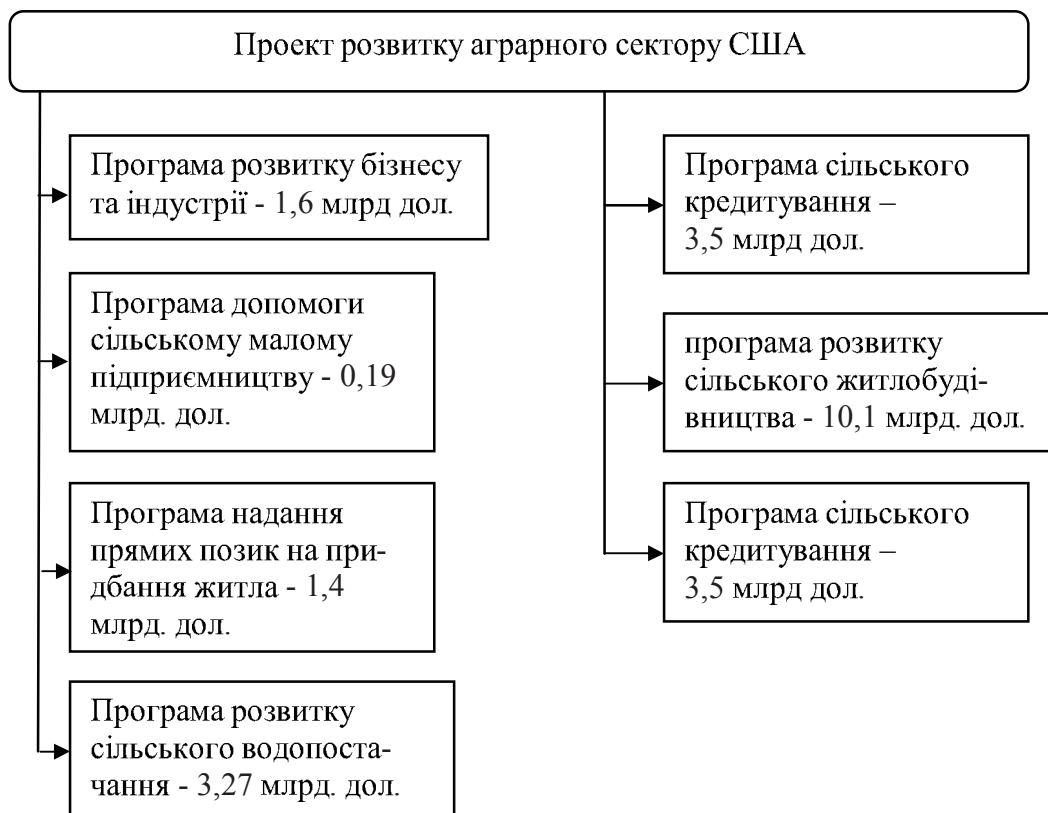

Рис. 4. Перелік програм розвитку аграрного сектору США
[Складено автором на основі 17]

У 2010 році в рамках реалізації програми розвитку бізнесу та індустрії було інвестовано 1,6 млрд дол. у фінансування 512 сільських проектів.

Протягом 2009–2010 років у рамках програми сільського розвитку значна увага приділялася виробництву джерел відновлюваної енергії, таких як біопаливо, вітрові, гідро- та сонячні електростанції, що розміщувалися в сільській місцевості.

У рамках реалізації програми розвитку соціальної інфраструктури було інвестовано близько 44,5 млн дол., що втілювалося у створенні громадських кухонь, садів, кафетеріїв шкіл, місць зберігання їжі та інших засобів, які допомагають у розповсюдженні вирощених у сільській місцевості продуктів харчування.

Важливим пунктом реалізації Акту сільського розвитку в 2010 році було виконання програми сільського кредитування, що втілюється під контролем USDA. Очікується, що інвестиції в кредитування сільських територій забезпечать прибуток близько 7 млн. сільських резидентів, 364 тис. бізнес-структур і 32 тис. соціальних установ: школам, бібліотекам та лікарням. Найбільше було відзначено проекти «Останньої милі», основна мета яких – налагодження контактів із важкодоступними територіями.

Ці проекти, що охоплюють 31 проблемну територію та 125 найбільш сільських поселень, мають за мету створення понад 25 000 робочих місць і сприяння тривалому економічному розвитку в кожній сільській громаді, де було запроваджено програму сільського кредитування [18].

Також невід'ємним завданням акту сільського розвитку є забезпечення належних умов життя, праці та відпочинку для жителів сільських територій США з метою сприяння формуванню та ефективному використанню трудових ресурсів.

У 2010 році набула поширення програма розвитку громадських бібліотек «Сільська бібліотека», заснована для реконструкції, будівництва й переоснащення громадських бібліотек у населених пунктах з чисельністю жителів до 20 000 осіб. У маленькому поселенні громадська бібліотека є єдиним місцем, де люди можуть увійти мережі Інтернет, щоб виконувати шкільні дослідження та завдання, шукати роботу або продавати товари чи послуги. Американська програма розвитку «Сільська бібліотека» включає фінансування 275 проектів у 47 державах світу.

Таким чином, у США менш ніж за два роки було одержано приголомшливі результати. Сільське господарство зробило чималий крок у бік виходу з довготривалої кризи.

Проаналізувавши дії зарубіжних країн у сфері розвитку людського капіталу сільських територій, звертаємо увагу на стрімке зростання асигнувань на сільське кредитування, розвиток соціальної інфраструктури, заохочення молоді до здобуття якісної аграрної освіти. Тому, на нашу думку, саме інвестиції в людський капітал стають запорукою досягнення міжнародних стандартів життя та праці, адже саме такі інвестиції є базовими елементами економічного зростання країни.

Висновки. Проведений аналіз соціально-економічного стану сучасного українського села показав наявність серйозних проблем. Аналіз динаміки демографічних процесів свідчить про непривабливість сільських територій для проживання населення. Спостерігається глибока демографічна криза, показниками якої є від'ємний природний приріст, низька народжуваність, постаріння сільського населення, вимирання цілих сіл, міграційні потоки молоді з села у місто та за кордон. У результаті скорочується частка населення працездатного віку.

Визначено, що на сучасному етапі економічного розвитку кінцеві результати функціонування сільськогосподарського виробництва, рівень і якість життя сільського населення усі більшою мірою залежать не лише від ефективності роботи безпосередньо підприємств і організацій сфери матеріального виробництва, але і міри розвитку соціальної інфраструктури. Найважливішими об'єктами соціальної інфраструктури сільських територій є сільські лікарні, фельдшерсько-акушерські пункти, дитячі сади, сільські малокомплектні школи, підприємства торгівлі і побутового обслуговування населення, установи і об'єкти житлово-комунального господарства.

Інвестиції в людський капітал стають запорукою досягнення міжнародних стандартів життя та праці, адже саме такі інвестиції є базовими елементами економічного зростання країни. Втім інвестиції також мають бути розумними, для чого рекомендуємо взяти за основу Акт відбудови та реінвестування сільських територій США і сформулювати ключові положення майбутньої аграрної реформи, що стане

запорукою покращення якісного стану та ефективного використання трудових ресурсів сільськогосподарських підприємств.

1. Дишлюк Н.І. Особливості регіонального розвитку сільських територій України / Н.І. Дишлюк // Науковий вісник НУБіП України. – 2010. – Вип. 154. – Ч.3. – С. 226–230.
2. Збарський В.К. Сталій розвиток сільських територій: проблеми і перспективи // В.К. Збарський // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 129–136.
3. Клуб А.І. Визначення перспективних напрямів розвитку сільських територій / А.І. Клуб // Завдання державного, регіонального та муніципального управління в контексті нових реалій національного розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (06.04.12) / За заг. ред. В.К. Присяжнюка, В.Д. Бакуменка, Т.В.Іванової. – К. : Видавничо-поліграфічний центр Академії муніципального управління : у 2-х частинах. – Ч. 2. – 2012. – С. 194–197.
4. Литвин Ю.О. Економічне становище сучасного українського села як основна складова його розвитку / Ю. О. Литвин // Економіка та держава. – 2012. – № 9. – С. 119–122.
5. Пугачов М. Соціально-економічний стан сільської місцевості України / М. Пугачов; проект ПРООН «Аграрна політика для людського розвитку». – К. : ІАЕ НАН України, 2002. – 240 с.
6. Розвиток сільських територій України. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2013. – 751 с.
7. Розвиток сільських територій України. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2014. – 792 с.
8. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
9. Розвиток сільських територій України. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2012. – 792 с.
10. Сільське господарство України. 2013 р.: [стат. зб. / за ред. Ю.М. Остапчука]. – К. : Держкомстат, 2014 – 369 с.
11. Сільське господарство України. 2014 р.: [стат. зб. / за ред. Ю.М. Остапчука]. – К. : Держкомстат, 2015. – 369 с.
12. Чисельність населення України [Електронний ресурс] // Тиждень. ua. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://tyzhden.ua/News/132248>.
13. Васківська К.В. Соціально-економічні аспекти розвитку сільських територій / К.В. Васківська, І.В. Сембай // Регіональна економіка. – 2009. – №2(52). – С. 142–148.
14. Піраміда потреб Абрахама Маслоу [Електронний ресурс] // ФЕН-4, НаУКМА. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.homoeconomicus.club/піраміда-потреб-абрахама-маслоу/>.
15. Збарський В.К. Соціальна інфраструктура села як фактор відтворення робочої сили / В.К. Збарський // Науковий вісник НУБіП України. – 2010. – Вип.154. – Ч.1. – С. 152–160.
16. Thomas J. Vilsack. Witch Crisis Comes Opportunity. – Washington DC. – 2011. – 60 pages.
17. Dallas Tonsager. The USDA Rural Development Mission. – Washington DC. – 2011. – 60 pages.
18. American Recovery and Reinvestment Act (ARRA) [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ed.gov/open/plan/recovery-gov>.

References

1. Dyshliuk, N.I. “Features regional rural development Ukraine.” *Naukovyj visnyk NUBiP Ukrainy* 3.154 (2010): 226-30. Print.
2. Zbars'kyj, V.K “Sustainable rural development: problems and prospects.” *Ekonomika APK* 11(2010):129-36. Print.
3. Klub, A.I. “Definition of perspective directions of rural development.” *The task of the state, regional and municipal administration in the context of the new realities of national development: Proceedings of the International Scientific Conference*. Kyiv: Publishing and printing center Municipal Management Academy, 2012. 194–97. Print.
4. Lytvyn, Yu.O. “The economic situation of contemporary Ukrainian village as the main component of its development.” *Ekonomika ta derzhava* 9 (2012): 119–22. Print.
5. Puhachov, M. *Socio-economic status of rural Ukraine*. Kyiv: IAE NAN Ukrainy, 2002. Print.
6. *Ukraine Rural Development: Statistical yearbook*. Kyiv: Derzhkomstat, 2013. Print.
7. *Ukraine Rural Development: Statistical yearbook*. Kyiv: Derzhkomstat, 2014. Print.
8. State Statistics Committee of Ukraine. Web. 10 May 2016. <<http://ukrstat.gov.ua>>.
9. *Ukraine Rural Development: Statistical yearbook*. Kyiv: Derzhkomstat, 2012. Print.
10. *Agricultural Ukraine 2013: Statistical yearbook*. Kyiv: Derzhkomstat, 2014. Print.
11. *Agricultural Ukraine 2014: Statistical yearbook*. Kyiv: Derzhkomstat, 2015. Print.
12. “The population of Ukraine.” *Week.ua* (2015). Web. 10 May 2016. <<http://tyzhden.ua/News/132248>>.
13. Vas'kivs'ka, K.V., and I.V. Sembai. “Socio-economic aspects of rural development.” *Rehional'na ekonomika* 2(52)(2009): 142-148. Print.

14. Homo Economicus. "Abraham Maslow pyramid of needs." Web. 12 May 2016. <<http://www.homeconomicus.club/піраміда-потреб-абрахама-маслоу>>.
15. Zbars'kyi, V.K. "Social infrastructure as a factor in the reproduction of labor." *Naukovyj visnyk NUBiP Ukrainy* 154(1) (2010): 152-60. Print.
16. Thomas, J. Vilsack *Witch Crisis Comes Opportunity*. Washington: DC, 2011. Print.
17. Dallas, T. *The USDA Rural Development Mission*. Washington: DC, 2011. Print.
18. U.S. Department of Education. American Recovery and Reinvestment Act (ARRA). 2013. Web. 12 May 2016. <<http://www.ed.gov/open/plan/recovery-gov>>.

Рецензенти:

Вініченко І.І. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії та економіки сільського господарства Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету;

Якубенко Ю.Л. – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аудиту та управління фінансово-економічною безпекою Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету.

УДК 338.242.4

ББК 65.32+ 65.050.2

Скорик М.О.

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ:
КРЕДИТНА СФЕРА**

Університет державної фіскальної служби,
Державна фіскальна служба України,
08200, Київська область, м. Ірпінь,
вул. Університетська, 31,
тел.: 044 492 9157,
e-mail: maryna_sk@ukr.net

Анотація. В статті здійснено аналіз кредитування аграрних підприємств банківськими установами України. Аргументовано, що найбільшим фінансовим донором для суб'єктів господарювання аграрного сфери виступає банківський сектор. Доведено, що сутність державного регулювання у вирішенні питань кредитування аграрного бізнесу полягає у створенні сприятливої політики кредитування через часткову компенсацію ставки за кредитами банківських структур. Умотивовано, що зменшення рівня кредитування сільськогосподарських товаровиробників в період фінансової кризи обумовлено низкою чинників. Обґрунтовано, що ефективне господарювання не можливе без поповнення обсягів фінансових ресурсів для збільшення оборотного капіталу та інвестування діяльності суб'єктів господарювання, а, звідси, збільшення їх прибутковості. Аргументовано, що поповнення коштів можливе через залучення інвестицій з метою поповнення оборотних активів, що, у свою чергу, дасть можливість поповнити, оновити основні засоби виробництва та збільшити прибутковість господарюючих суб'єктів і для вирішення даних питань потрібна нагальна участь державних регуляторів.

Ключові слова: кредитування аграрних підприємств, банківські установи, державне регулювання, кредити.

Skoryk M.O.

STATE ADJUSTMENT OF AGRICULTURAL SECTOR: CREDIT FIELD

State Fiscal Service University,
State Fiscal Service of Ukraine,
University str., 31, Irpin, Kiev region,
08200, Ukraine,
tel.: 044 492 9157,
e-mail: maryna_sk@ukr.net